

Економіка сталості як галузь досліджень сучасної економічної науки: проблеми та право на існування

Д. В. Козловⁱ

Узагальнена історія виникнення проблеми сталого розвитку, розмежовані поняття сталого та стійкого розвитку. Досліджено вживання терміну сталості у вітчизняній та зарубіжній економічній теорії як незалежної частини сталого розвитку. Сформульовано поняття «економіка сталості». Визначені теоретичні засади, нормативні основи, мета, питання суб'єкту, онтології та основні питання дослідження економіки сталості. Досліджений можливий зв'язок нормативної сталості та позитивістської економіки як право на існування економіки сталості. Розглянуто економіку сталості в інвайронментальному вимірі. Висвітлено початок вживання нового терміну «сестейнебловості». Окреслено зв'язок між економікою сталості, екологічною економікою та економікою природокористування та ресурсозбереження. Означена перспективність розвитку дослідження економіки сталості в напрямку застосування на практиці досягнень сучасної економічної думки.

Ключові слова: екологічна економіка, економіка природокористування, економіка сталості, ресурсозбереження, сталість, сталий розвиток, стійкий розвиток.

УДК 338.12:303.8:504.03

JEL коди: Q01, Q56

Постановка проблеми. На тлі зміни основної парадигми цивілізації та становлення постіндустріального, інформаційного суспільства значна увага приділяється концепції сталого розвитку як пріоритетному шляху існування людства. Проблематика цього питання в аспекті взаємовідношень людини із навколишнім середовищем розглядається давно, але актуальність виникає з доповіддю Римському клубу «Межі зростання», виконаний групою авторів під керівництвом Д. Медоуза [24]. Подальше обговорення вона знаходить на Стокгольмській конференції з питань навколишнього середовища в 1972 році та Найробській декларації в 1982 році.

Перші переконливі докази необхідності впровадження нової моделі розвитку, а також впровадження понять «сталість» та «сталий розвиток» здійснено в докладі «Наше загальне майбутнє» Міжнародної комісії з навколишнього середовища і розвитку («комісія Брундтланд») у 1987 році. В червні 1992 року в Ріо-де-Жанейро відбулася Конференція ООН із навколишнього середовища й розвитку, де було визначено теоретичне підґрунтя сталого розвитку як «розвитку, який задовольняє потреби сучасного часу, але не ставить під загрозу здатність майбутніх поколінь задовольняти свої власні потреби» [8]. Подальшу підтримку прихильності сталого розвитку здобуто на конференції з питань сталого розвитку, також відому під назвою «Ріо-2012» або «Ріо+20», яка також пройшла в Ріо-де-Жанейро в 2012 році. У загальному сенсі основне завдання сталого розвитку визначається не лише оптимальним управлінням природно-ресурсними елементами біосфери, а й усією сукупністю соціального та природного потенціалу, що знаходиться у розпорядженні цивілізації,

ⁱ Козлов Дмитро Валерійович, здобувач кафедри економіки та бізнес-адміністрування Сумського державного університету; Голова Представництва «Шнебергер Холдінг АГ», м. Суми.

© Д. В. Козлов, 2013

кінцевим результатом якого має стати суспільство зі сталим розвитком [13].

Існує багато згадувань про недоречність українського перекладу загальноновживаного терміну «sustainable development», але треба зазначити про вживання поняття «сталий розвиток» як сталого словосполучення (доречна тавтологія). Треба також відокремлювати розуміння «сталого розвитку» та «стійкого розвитку». Поняття «стійкий розвиток» використовується у процесі досліджень на мікрорівні, що актуалізувало останнім часом збільшення кількості наукових публікацій із проблем забезпечення стійкого розвитку, наприклад підприємств.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Уже близько двох десятиліть вчені займаються дослідженням різних аспектів концепції сталого розвитку. Теоретичним засадам сталого розвитку, розкриттю його змісту присвячені праці вітчизняних науковців І. О. Александрова, В. В. Волошина, А. С. Гальчинського, В. М. Гейця, Б. М. Данилишина, Л. В. Дейнеко, О. Г. Осауленка, Л. Г. Мельника, Л. Г. Руденка, В. М. Трегобчука, Є. В. Хлобистова, О. В. Шубравської, інших. Деякі вчені деталізують поняття сталості, але взагалі не приділяють уваги поняттю сталості як окремій теорії. Економіка сталості як окрема науковий напрям майже не розглядається.

Метою статті є дослідження вживання терміну «сталості» у зарубіжній та вітчизняній економічній науці, походження вчення про економіку сталості та визначення її характерних особливостей.

Виклад основних результатів. За своєю етимологією термін «сталий розвиток» складається з двох частин. Як влучно зазначив Л. Г. Мельник, існує певна суперечливість між вживанням двох понять. «Сталий» або «сталість» передбачає рівновагу, коли розвиток є можливим тільки при постійному виході з рівноважного становища [9]. Загальноприйнятною позицією в економічній науці є розуміння категорії «розвиток» як сукупності кількісно-якісних змін, які здійснюються в рамках певної економічної системи у процесі переходу з одного стану в інший, від простого до складного, від нижчого рівня до вищого.

У загальному розумінні сталість виступає складовою частиною сталого розвитку. Так, Б. М. Данилишин [4], С. І. Дорогунцов [5], В. М. Трегобчук [10] розглядають сталість із точки зору економічного розвитку, вирішуючи проблеми узгодження темпів та масштабу соціально-економічного розвитку з його екологічною безпекою. О. В. Шубравська приділяє увагу теоретичним аспектам сталого економічного розвитку [14]. Я. В. Хоменко характеризує сталість як інституційну складову. Він стверджує, що поняття сталості при цьому стосується таких елементів як структура власності та правила привласнення, політична та правова стабільність, дієздатність судової системи, культура контрактів та зобов'язань [12]. Дуже влучне формулювання привів Ю. П. Алексєєв: сталість – це відносна незмінність *основних* параметрів територіальної соціально-економічної та природної системи, її здатність зберігати їх у заданих межах при впливах ззовні і зсередини (як негативних так і позитивних) [2]. Сталість досліджується також в інших важливих напрямках: фінансова сталість (Л. А. Костирко [7]), екологічна сталість (І. О. Александров [1] та Г. О. Статюха [11]), соціальна сталість (В. В. Дорофійенко [6]).

Поняття сталості та елементи економіки сталості широко розглядаються в розвинутих країнах. Засновниками напрямку дослідження сталості виступають Р. Солоу, Д. Бромлі та Р. Констанза [22; 23; 27]. Узагальнюючи, вони визначають сталість – як можливість підтримувати: навколишнє середовище в тому ж стані, в якому ми отримали від своїх батьків і в якому повинні передати нащадкам, а також

економіку, щоб наступне покоління користувалась не меншими благами ніж ми маємо зараз, та справедливе різноманітне суспільство без бідності та голоду.

Тривалий час існувало обговорення специфічних аспектів сталості різними економістами, включаючи економістів-екологів, економістів природокористування (інвайронменталістів) та ресурсозбереження, але не існувало жодної об'єднаної ідеї (поняття, концепції), ні зв'язаних структур (наукової спільноти, інституції, навчальних програм, конференцій, тощо) щодо питання *економіки сталості (sustainability economics)*.

Одним із перших Пітер Содербаум виділяє економіку сталості із екологічної економіки для окреслення деяких фундаментальних питань, які виникають та на яких наголошують при спробі детальніше розглянути поняття сталого розвитку [25]. Він визначає наступні шляхи розбудови цього напрямку:

- визначення політичних та ідеологічних особливостей економіки сталості;
- теоретична основа, розширення перспектив науки;
- виділення науки як альтернативної парадигми економіки;
- участь в обговоренні різних альтернативних ідеологічних напрямів;
- фокусування на науковцях та їх відповідності щодо виклику сталості;
- наголос на інституційних змінах; спроможність розглядати альтернативи к домінуючим інституційним структурам.

На думку П. Содербаума, економіка сталості повинна виступати як політична економіка, тобто побудована на принципах демократії та верховенстві демократії над ринком. Звичайні принципи демократії повинні бути застосовані на шляху до більш сталого суспільства у глобальному світі[26].

Роберт Айрес [15] вважає, що економіка сталості має в собі важливі риси з інших областей науки, від термодинаміки до геології, від екології до економіки, психології та політичних вчень. Він розглядає економіку сталості як науку, де розміщення ресурсів займає центральну позицію. Ресурси, які мають бути дослідженими в економіці сталості, знаходяться в широкій площині від мінералів до біологічних видів, від енергії сонця до геологічних та гідрологічних процесів, враховуючи також людський капітал та розум.

Джероен ван дер Берг не відокремлює економіку сталості від екстерналій. Екстерналії виникають, коли небажані, а інколи й незаплановані, витрати, частіше через виробництво, однієї сторони припадають на другу сторону, яка стоїть осторонь від процесу прийняття рішень, які створили витрати [21]. Вчений вважає, що системна перспектива екстерналій вже ілюструє можливий зв'язок зі сталістю, який є вираженням системного мислення, більше підкреслюючи динамічний характер змішаної природоохоронної та соціальної системи [28]. За мету економіки сталості ставить впровадження чіткого розуміння принципу сталості. Це включає пояснення проблематики сучасного судження принципів сталості, відокремлених від традиційних поглядів інвайронменталістів. Д. ван дер Берг намагається наповнити абстрактне визначення та «онтологію» економіки сталості. Він робить це, включаючи:

- екстерналії навколишнього середовища;
- слабку та сильну сталість;
- просторове поширення сталості;
- принципи сталості в контексті природокористування;
- сталість крізь догму зростання ВВП.

Пітер Бартелмус вважає основним об'єктом економіки сталості пошук ефективного

балансу між підтримкою послуг навколишнього середовища та створення прибутку, добробуту та достатку. Основною передумовою існування нової області дослідження бачить в розуміння того, що ліміт Землі в натуральних ресурсах та можливості поглинати відходи може стримувати економічне зростання та розвиток [17].

Він також наголошував, що сталий розвиток є корінням економіки сталості, але з іншого боку, економіка сталості повинна мати справу з діяльністю та розвитком сталої економіки. Крім того, наголошував, що важливим питанням дослідження для економіки сталості є, звичайно, стосунки та можливе узгодження між економістами-екологами та економістами-інвайронменталістами. Перспективний підхід може бути у використанні лінійного програмування, ґрунтованого на системі вводу-виводу: модель повинна розмістити економічну діяльність в нормативних рамках певного обмеження навколишнього середовища. Результатом міг бути прозорий зв'язок нормативної сталості та позитивістської економіки як право на існування економіки сталості [18].

Найбільш змістовно зупинилися на розгляді теоретичних засад економіки сталості вчені Штефан Баумгартнер та Мартин Куаас. Вони інтерпретували існуючий економічний внесок у науку до загальної ідеї сталості та переконалися, що теоретичні засади економіки сталості можуть бути визначені чотирма ключовими властивостями [19]:

1. Предметна область у стосунках між людьми та природою.
2. Орієнтація на тривале та природне мінливе майбутнє.
3. Нормативна основа ідеї справедливості між теперішнім людством та майбутніми поколіннями, як і між людством та природою.
4. Турбота про економічну ефективність розміщення природних ресурсів, як і їх заміників та додатків, вироблених людиною.

Вчені Штефан Баумгартнер та Мартин Куаас виділяють питання *суб'єкту* економіки сталості як систему «людина – природа», де вичерпні природні ресурси, продукти, послуги та їх заміники і додатки, вироблені людиною, використовуються довгий проміжок часу, але з певною невизначеністю. Вчені також виокремлюють мету економіки сталості в бажанні змінити й управляти системою людина-навколишнє середовище з точки зору бачення сталості. Це ствердження чітко відрізняє економіку сталості від традиційного ідеалу позитивістської безцінної науки. Але разом із тим, вони погоджуються, що економіка сталості не є ні чисто позитивістською наукою, ні чисто нормативною справою, а виступає «релевантною наукою». Вчені Штефан Баумгартнер та Мартин Куаас також окреслили можливі питання дослідження нової науки [20].

Область дослідження № 1: Інтерпретація, конкретизація та операціоналізація нормативних бачень економіки сталості.

- Розробка конкретних понять ефективності та справедливості для системи «людина – природа» й відповідної етики, що має справу з довготривалим майбутнім, яке є природно мінливим.
- З'ясування стосунків між різними нормативними цілями та ідентифікаціями потенційних конфліктів та компромісів, включаючи етичну критику в аспекті норми справедливості, індивідуальні преференції та вимоги, за якими сконструйований критерій ефективності.
- Розробка операційних якісних та кількісних індикаторів нормативних цілей та (в специфічному контексті) встановлення адекватних цілей та допустимих меж для індикаторів, включаючи ідентифікацію даних потреб для емпіричної оцінки індикаторів та

побудови придатної системи збирання даних, оброблення та звітування («облік сталості»).

Область дослідження № 2: Опис та аналіз системи «людина – навколишнє середовище» на чисельних просторових розмірах довгостроково та при невизначеності.

- Поєднання реальних (наприклад, біофізичних, пов'язаних з енергією) та ціннісних (наприклад, монетарних) описів і аналізів взаємодії «людина – навколишнє середовище», наприклад термодинамічно-економічне та еколого-економічне моделювання й аналіз.

- Аналіз динамічної системи «людина – навколишнє середовище», враховуючи суспільне виробництво, динаміку акцій, взаємодії та зворотній зв'язок, дисипативні структури та виникнення властивостей системи, таких як пороги, критичне навантаження, точки виміру, пропускну здатність та лімітована еластичність в соціальних системах та системах «людина – навколишнє середовище».

- Різні типи, виміри, моделі невпевненості та знань динамічної системи «людина – навколишнє середовище».

- Умови та механізми, які впливають на соціальну, економічну та політичну стабільність системи «людина – навколишнє середовище», а також аналіз моделей стабільності, вразливості та системних ризиків.

- Умови та механізми, які впливають на трансформацію системи «людина – навколишнє середовище», а також аналіз моделей антропогенних змін.

Область дослідження № 3: Інституції, інструменти політики та керування. Загальним питанням дослідження в цій сфері можна виділити питання, крізь які регулюючи структури та процеси можуть досягти нормативних завдань економіки сталості в достатньо визначеній системі «людина – навколишнє середовище».

Вчені Штефан Баумгартнер та Мартин Куаас фактично наголошують, що економіка сталості, по суті, пов'язана з економікою природокористування (екологічною економікою) та ресурсозбереженням, розміщуючи її на перетині обох дисциплін. Справедливо автори наполягають на потребі у подоланні розділення між екологічною економікою та економікою природокористування в об'єднувальну ідею та зв'язану структуру [20].

Чи не єдине посилання про економіку сталості висвітлюється у працях групи вітчизняних вчених: М. В. Багорова, С. В. Кострікова та І. Г. Черваньов – у інвайронментальному вимірі крізь можливість та ресурси природного довкілля як одного з головних серед інших факторів, що забезпечують (у тому числі матеріально) соціально-економічний рух суспільства [3].

Паралельне вивчення проблематики сталості було відображене у дослідженні Л. Г. Мельника, який на кшталт сталості вводить новий термін «сестейнебловості». Це нове поняття містить у собі ознаки сталості та конкретизує ідею сталого розвитку [15].

Таким чином, виходячи зі здобутків вітчизняних та зарубіжних вчених, можна виділити економіку сталості в окрему дисциплінарну науку, яка розмежовує та доповнює такі дисципліни, як економіка природокористування та екологічну економіку з сенсу вивчення поняття сталості.

Треба також зазначити перспективність даного напрямку дослідження, який може знайти своє практичне застосування в зеленій енергетиці, органічному землекористуванні, рекреаційній економіці тощо.

Висновки та перспективи подальших досліджень у даному напрямі. Після висвітлення нормативних основ, мети, питання суб'єкту, онтології та напрямів дослідження економіки сталості очевидно, що економіка сталості характеризується

особливими властивостями та зосередженнями, що відокремлює цю сферу науки та управління від інших галузей загальної економіки та науки сталості.

По-перше, це зосередження суб'єкта на стосунках між людьми та природою. Це означає системні перспективи у стосунках між людьми та природою, які охоплюють чисельні та взаємодіючі просторові розміри (від локальних до глобальних) і включають аналіз зворотних зв'язків, взаємодій та виникнення властивостей системи. Це також означає міждисциплінарний підхід, який характеризується методологічною відкритістю до методів, що відповідають меті та фокусу суб'єкту економіки сталості.

По-друге, сталість пов'язана (за будь-яким визначенням) із довготривалістю, економіка сталості повинна розглядати довготривалий період часу в майбутньому, яке є природно мінливим. Будь-які вчення в галузі економіки сталості повинні розглядатися в такому контексті.

По-третє, економіка сталості базується на етичній правомірності бачення майбутнього, яке пов'язане із двома нормативними цілями: задоволенням потреб, бажань людини та справедливості між і в середині поколінь та щодо природи. Ця етична правомірність об'єднана з ідеєю ефективності у використанні вичерпних ресурсів та ресурсів людини, які мають альтернативне використання.

По-четверте, економіка сталості має когнітивний та управлінський інтерес, які можуть взаємно впливати один на одного. Тобто вивчає розташування природних ресурсів та економічну ефективність їх використання, а також вбачає своїм завданням досягнення справедливості та ефективного задоволення потреб та бажань людини в мінливому навколишньому середовищі. Тому економіка сталості є актуальною трансдисциплінарною наукою.

Наука економіка сталості є новим поглядом на вирішення питань сталого розвитку. Вона ще потребує досить суттєвих і глибоких досліджень та уточнень. Крім того, постає загальне питання в доцільності існування цього вчення та області його дослідження.

Література

1. *Александров, І. О.* Екологічна сталість та конкурентоспроможність економіки / І. О. Александров, О. О. Кравець // Теоретичні та прикладні питання економіки. – 2012. – Випуск 27, Т. 1. – С. 147–155.
2. *Алексеев, Ю. П.* Устойчивость социально-экономического развития регионов / Ю. П. Алексеев. – М., 2001. – 189 с.
3. *Багров, М. В.* До питання формалізації інвайронментального виміру сталого соціально-економічного розвитку суспільства / Багров М. В., Костриков С. В., Черваньов І. Г. // Геополітика і екогеодинаміка регіонів. – 2008. – Випуск 1-2. – С. 5–15.
4. *Данилишин, Б. М.* Сталий розвиток як ідеологічна платформа державотворення України / Б. М. Данилишин // Економіка природокористування і охорони довкілля : зб. науков. Праць / НАН України, Рада по вивченню продуктивних сил України ; під. ред. Б. М. Данилишина. – К., 2002. – С. 4–15.
5. *Дорогунцов, С.* Проблеми екологізації промисловості у регіональній політиці / С. Дорогунцов, А. Федорищева // Регіональна економіка. – 1998. – № 1. – С. 7–14.
6. *Дорофієнко, В. В.* Соціальний аспект сталого розвитку регіональної економіки: теорія та моделі / В. В. Дорофієнко, М. С. Пашкевич // Сталий розвиток економіки. – 2012. – Випуск 4. – С. 109–116.
7. *Костирко, Л. А.* Стратегія фінансово-економічної діяльності господарюючого суб'єкта: методологія і організація : монографія / Л. А. Костирко. – Луганськ: вид-во СХУ ім. В. Даля, 2002. – 560с.
8. *Наше общее будущее.* Доклад Международной комиссии по окружающей среде и развитию. – М.: Прогресс, 1989.

9. *Основы устойчивого развития: учеб. пособие* ; под общ. ред. д.э.н., проф. Л. Г. Мельника. – Сумы: Университетская книга, 2005. – 654 с.
10. *Трегобчук, В. М.* Концепция устойчивого развития для Украины / В. М. Трегобчук // Вісник НАН України. – 2002. – Випуск 2. – С. 15-22.
11. *Статюха, Г. О.* Оцінювання екологічної сталості регіонів України на основі даних 2005-2007 років / Статюха Г. О., Джигирей І. М., Тищенко І. А. // Восточно-Европейский журнал передовых технологий. – 2009. – Випуск 39. – С. 20–25.
12. *Хоменко, Я. В.* Інституційне середовище як основа сталого економічного зростання / Я. В. Хоменко // Наукові праці ДонНТУ. Серія економічна. – 2007. – Випуск 31-3. – С. 164–168.
13. *Чічкань, О. І.* Сталий розвиток регіонів в системі державного регулювання / О. І. Чічкань // Економіка, менеджмент, підприємництво: зб. наук. пр. – Луганськ: СХУ ім. В. Даля, 2009. – № 21 (II). – С. 6–13.
14. *Шубравська, О.* Сталий економічний розвиток: поняття і напрям досліджень / О. Шубравська // Економіка України. – 2005. – №1. – С. 36–42.
15. *Экономика развития: учеб. пособие* ; под общ. ред. д.е.н., проф. Л. Г. Мельника. – Сумы: Университетская книга, 2013. – 784 с.
16. *Ayres, R.* Sustainability economics: where do we stand? // Ecological Economics – 2008. – 67 (2). – P. 281–310.
17. *Bartelmus, P.* Use and usefulness of sustainability economics // Ecological Economics. – 2010. – 69. – P. 2053–2055.
18. *Bartelmus P.* Sustainability Economics. An Introduction. – New York. – 2013. – 160 p.
19. *Baumgärtner, S.* and Quaas, M. Sustainability economics – general versus specific, and conceptual versus practica // Ecological Economics. – 2010. – 69. – P. 2056–2059.
20. *Baumgärtner, S.* and Quaas M. What is sustainability economics? // Ecological Economics. – 2010. – 69. – P. 445–450.
21. *Bromley, D.* Land and water problems; an institutional perspective // American Journal of Agricultural Economics. – 1982. – 64. – P. 834–844.
22. *Bromley, D.* Sustainability // The New Palgrave Dictionary of Economics, 2nd Edition. – 2008.
23. *Costanza, R.* Ecological Economics: The Science and Management of Sustainability. – New York: Columbia University Press. – 1991.
24. *Meadows, Donella H., Meadows Dennis, Randers Jorgen and Behrens III William W.* The Limits to Growth. – New York: Universe Books. – 1972.
25. *Söderbaum, P.* 10th Anniversary Focus: From mainstream ‘environmental economics’ to ‘sustainability economics’ On the need for new thinking // Journal of Environmental Monitoring. – 2008. – № 10. – P. 1467–1475.
26. *Söderbaum, P.* Understanding Sustainability Economics: Towards Pluralism in Economics. – London: Earthscan. – 2008. – 158 pp.
27. *Solow, R.* An almost practical step towards sustainability. Resources for the Future. – Washington DC. – 1992.
28. *Van den Bergh, J.* Externality or sustainability economics? // Ecological Economics. – 2010. – 69. – Pp. 2047–2052.

Отримано 28.03.2013 р.

**Экономика устойчивости как область исследования современной экономической науки:
проблемы и право на существование**

ДМИТРИЙ ВАЛЕРЬЕВИЧ КОЗЛОВ*

** соискатель кафедры экономики и бизнес-администрирования
Сумского государственного университета,
Директор Представительства «Шнеебергер Холдинг АГ», г. Сумы,
пл. Независимости, 1, оф. 607, г. Сумы, 40000, Украина,
тел.: 00-380-542-619-122, e-mail: Kozloff1976@gmail.com*

Обобщена история возникновения проблемы устойчивого развития, разделены понятия устойчивого и стабильного развития. Исследовано употребление термина «устойчивость» в украинской и зарубежной экономической теории как независимой части устойчивого развития. Сформулировано понятие «экономика устойчивости». Определены теоретические принципы, нормативные основы, цель, вопрос субъекта, онтологии и основные вопросы исследования экономики устойчивости. Изучена возможная связь нормативной устойчивости и позитивистской экономики как право на существование экономики устойчивости. Рассмотрена экономика устойчивости в инвайронментальном ракурсе. Освещено начало употребление нового термина «сестейнебилность». Определена связь между экономикою устойчивости, экологической экономикой и экономикой природопользования и ресурсосбережения. Выделена перспективность развития исследований экономики устойчивости в направлении использования на практике достижений современной научной теории.

Ключевые слова: стабильное развитие, устойчивое развитие, устойчивость, экологическая экономика, экономика природопользования и ресурсосбережения.

Mechanism of Economic Regulation, 2013, No 2, 142–150
ISSN 1726-8699 (print)

**Sustainability Economics as an Investigation Field of Modern Economic Theory:
Problems and Rights to Exist**

DMYTRO V. KOZLOV*

* *Postgraduate Student of Department of Economics and Business-Administration
of Sumy State University; Director of Representation “Schneeberger Holding AG”,
Nezalezhnosti Sq., 1, of. 607, Sumy, 40000, Ukraine,
phone: 00-380-542-619-122, e-mail: Kozloff1976@gmail.com*

Manuscript received 28 March 2013.

The history of sustainable development problem appearance was generalized, and it was bounded the notions of sustainable and stable development. The usage of the notion sustainability was investigated in the Ukrainian and foreign economic theories as the independent part of sustainable development. The notion “sustainability economics” was formulated. It was observed such main topics of sustainability economics investigation, like theoretical principles, normative bases, goals, subject, and ontology. The possible connection between normative sustainability and positivist economy was investigated as the right of sustainability economics existence. Sustainability economics was shown in the environmental approach. It was observed the beginning of usage of Ukrainian equivalent of “sustainability”. The connection between sustainability economics, ecological economics, resource economics and environmental economics was drawn. The perspective way of development of investigations of sustainability economics was observed in order to use in practical life new implementations of modern economic theory.

Keywords: ecological economics, environmental economics, resource economics, stable development, sustainability, sustainability economics, sustainable development.

JEL Codes: Q01, Q56

References: 28

Language of the article: Ukrainian

References

1. Alexandrov, I. O. and Kravets O. O. (2012), “Ecological sustainability and competitiveness of economics,” *Teoretychni ta prykladni pytannia ekonomiky*, 27, V.1, 147–155. (In Ukrainian)
2. Alekseev, Yu. P. (2001), *Sustainability of social economic development of regions*, Moscow. (In Russian)

3. Bagrov, M. V., Kostrikov S. V. and Chervanyov I. G. (2008), "About the question of environmental approach formalization in sustainable social economic development of society," *Gheopolityka i ekogheodynamika rehioniv*, 1–2, 5–15. (In Ukrainian)
4. Danylyshyn, B. M. (2002), "Sustainable development as the ideological base of Ukrainian state foundation," *Ekonomika pryrodokorystuvannia i okhorony dovkillia*, 4-15. (In Ukrainian)
5. Doroguntsov, S. and Fedorishcheva A. (1998), "Problems of industrial ecologization in regional politics," *Rehionalna ekonomika*, 1, 7–14. (In Ukrainian)
6. Dorofienko, V. V. and Pashkevich M. S. (2012), "Social aspect of sustainable development of regional economics: theory and models," *Stalyi rozvytok ekonomiky*, 4, 109–116. (In Ukrainian)
7. Kostyrko, L. A. (2002), *Strategy of financial economic activity of the company: methodology and organization*, Lugansk, Publishing of SNU, named by V. Dal. (In Ukrainian)
8. Our common future (1989), *Report of international committee of environmental and development*, Moscow, Progress. (In Russian)
9. Melnyk, L. G. (2005), *The base of sustainable development*, Sumy, Universitetskaia kniga. (In Russian)
10. Tregobchuk, V. M. (2002), "Conception of sustainable development of Ukraine," *Visnyk NAN Ukrainy*, 2, 15–22. (In Russian)
11. Statyuha, G. O., Dzhygyrey I. M. and Tyshenko I. A. (2009), "Assessment of ecological sustainability of Ukrainian regions due to data of 2005-2007", *Vostochno-Evropeiskiy zhurnal peredovykh tekhnolohiy*, 39, 20–25. (In Ukrainian)
12. Homenko, Ya. V. (2007), "Institutional environment as the base of sustainable economic growing," *Naukovi praci DonNTU. Seriya ekonomichna*, 31-3, 164–68. (In Ukrainian)
13. Chichkan, O. I. (2009), "Sustainable development of regions in the system of state regulation," *Ekonomika, menegment, pidpriemnytctvo*, 21 (II), 6–13. (In Ukrainian)
14. Shubravska, O. (2005), "Sustainable economic development: notion and direction of investigation," *Ekonomika Ukrainy*, 1, 36–42. (In Ukrainian)
15. Melnyk, L. G. and others (2013), *Economics of Development*, Sumy, Universitetskaia kniga. (In Russian)
16. Ayres, R. (2008), "Sustainability economics: where do we stand?," *Ecological Economics*, 67 (2), 281–310.
17. Bartelmus, P. (2010), "Use and usefulness of sustainability economics," *Ecological Economics*, 69, 2053–55.
18. Bartelmus, P. (2013), *Sustainability Economics. An Introduction*, New York.
19. Baumgärtner, S. and Quaas M. (2010), "Sustainability economics – general versus specific, and conceptual versus practica," *Ecological Economics*, 69, 2056–59.
20. Baumgärtner, S. and Quaas M. (2010), "What is sustainability economics?," *Ecological Economics*, 69, 445–50.
21. Bromley, D. (1982), "Land and water problems; an institutional perspective," *American Journal of Agricultural Economics*, 64, 834–44.
22. Bromley, D. (2008), *The New Palgrave Dictionary of Economics*, Sustainability.
23. Costanza, R. (1991), *Ecological Economics: The Science and Management of Sustainability*, New York, Columbia University Press.
24. Meadows, Donella H., Meadows Dennis, Randers Jorgen and Behrens III William W. (1972), *The Limits to Growth*, New York, Universe Books.
25. Söderbaum, P. (2008), "10th Anniversary Focus: From mainstream 'environmental economics' to 'sustainability economics' On the need for new thinking," *Journal of Environmental Monitoring*, 10, 1467–75.
26. Söderbaum, P. (2008), *Understanding Sustainability Economics: Towards Pluralism in Economics*, London, Earthscan.
27. Solow, R. *An almost practical step towards sustainability. Resources for the Future*, Washington DC.
28. Van den Bergh, J. (2010) "Externality or sustainability economics?," *Ecological Economics*, 69, 2047–2052.